

ЗНО як складова системи забезпечення якості освіти

Історія України

*Святокум Оксана Євгеніївна,
начальник науково-методичного відділу Харківського
регіонального центру оцінювання якості освіти,
кандидат педагогічних наук*

Змістові аспекти

ЗНО-2020

ПРОГРАМА ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ результатів навчання з ІСТОРІЇ УКРАЇНИ, здобутих на основі повної загальної середньої освіти *Затверджена наказом МОНУ від 26.06.2018 №696*

Пояснювальна записка

Метою зовнішнього незалежного оцінювання з історії України є виявлення рівня сформованості ключових та історичної компетентності випускників школи, визначення відповідності результатів їх навчально-пізнавальної діяльності Державному стандарту.

Програма зовнішнього незалежного оцінювання з історії України розроблена з урахуванням основних складових історичної свідомості, мети, змісту та результатів навчально-пізнавальної діяльності, які закладені в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та чинній навчальній програмі з історії України для закладів загальної середньої освіти. Вона охоплює шкільний курс історії України від найдавніших часів до сьогодення.

Програма передбачає перевірку рівня сформованості в учнів насамперед **історичної компетентності**, до елементів якої належать:

хронологічна компетентність – уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

просторова компетентність – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

Пояснювальна записка (продовження)

інформаційна компетентність – уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Програма зовнішнього незалежного оцінювання з історії України містить пояснювальну записку, 32 теми змісту навчального матеріалу, структуровані за темами очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів, які зорієнтовані на перевірку елементів історичної компетентності та представлені у вигляді знань і вмінь.

Програма зовнішнього незалежного оцінювання з історії України має формат таблиці, яка поєднує дві частини. У лівій – результати навчально-пізнавальної діяльності учнів, де виокремлено події, поняття й терміни, персоналії, історично-географічні об'єкти, історичні джерела, історично-культурні пам'ятки – мінімум, з якого випускники повинні виявляти знання, а також - основні вміння в розрізі елементів історичної компетентності. У правій – зміст історії України відповідно до усталеної періодизації. Персоналії, які підкреслені, можуть пропонуватися для візуального розпізнавання. Знати дати створення історично-культурних пам'яток необов'язково.

29. Україна в період загострення кризи радянської системи

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст історії України
Учень/учениця знає: • дати подій: 1965 р. – перша хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1970-1972 рр. – видання самвидавного «Українського вісника»; 1972 р. – друга хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1976 р. – утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ); • персоналії: <u>Івана Дзюби</u>, Валерія Марченка, <u>Петра Григоренка</u>, Миколи Руденка, <u>В'ячеслава Чорновола</u>, Михайла Брайчевського, <u>Сергія Параджанова</u>, <u>Івана Миколайчука</u>, <u>Олеся Гончара</u>, Леоніда Бикова, Володимира Івасюка, Мустафи Джемілева, Миколи Амосова, Олега Антонова; • значення понять і термінів: «застій», «дефіцит», «розвинений соціалізм», «номенклатура», «самвидав», «тамвидав», «правозахисник»; • історично-культурні пам'ятки: картина Марії Приймаченко «Гороховий звір» – 1971 р.; пам'ятник засновникам Києва (Кий, Щек, Хорив і їх сестра Либідь) (скульптор Василь Бородай) – 1982 р.	Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.

29. Україна в період загострення кризи радянської системи (продовження)

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст історії України
Уміє: • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • характеризувати наслідки змін в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр.; стан економіки; основні вимоги та напрями дисидентського руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури, політику зросійщення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати причини політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, активізації спротиву, досягнення та проблеми розвитку соціальної сфери; • пояснювати значення дисидентського руху; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.	

ПРОГРАМА ЗНО-2020 з історії України

- 1) Збільшено кількість тем (Тема 32 – «Творення нової України», охоплює період від 2005 року до сьогодення).
- 2) Змінена структура програми: ліва колонка «Результати навчально-пізнавальної діяльності», права – «Зміст історії України».
- 3) Немає додатків. Перелік пам'яток архітектури і мистецтва включено безпосередньо до розділу «Результати навчально-пізнавальної діяльності» відповідної теми, так само у відповідних темах підкреслено прізвища історичних діячів, які можуть пропонуватися для візуального розпізнавання.

Усього персоналій для візуального розпізнавання – 53 (було – 41).

Усього пам'яток архітектури і мистецтва для візуального розпізнавання – 88 (95), кількість та перелік пам'яток не змінилися.

- 4) Включено ряд нових дат, понять і термінів, персоналій; відбулися певні зміни у змістових лініях (особливо – теми 22–32). У такий спосіб у програмі ЗНО враховані зміни, що відбулися в програмі з історії України для ЗЗСО, зокрема більш детальне висвітлення історії кримськотатарського народу.

Характеристика сертифікаційної роботи з історії України

Сертифікаційна робота з історії України містить **60 завдань**. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання, – **94**.

На виконання сертифікаційної роботи відведено **150 хвилин**.

Робота має дві частини:

- Частина 1 «Історія України ХХ – початку ХХІ ст.» містить **30** завдань різних форм. Відповіді на ці завдання позначаються та записуються в бланку відповідей **А**.
- Частина 2 «Історія України від найдавніших часів до кінця ХІХ ст.» містить **30** завдань різних форм. Відповіді на ці завдання треба позначити та записати в бланку відповідей **А**.

Результат виконання завдань частини 1 буде зараховано (за вибором здобувача освіти) як результат ДПА за освітній рівень повної загальної середньої освіти для учнів (слухачів, студентів) закладів освіти, які 2020 року завершують здобуття повної загальної середньої освіти. Результат виконання завдань частин 1 і 2 буде використовуватися під час прийому до ЗВО.

Типи завдань сертифікаційної роботи та схеми нарахування балів за виконання завдань

Форма / опис завдання	Схема нарахування балів
Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–23*, 31–53). Завдання має основу та чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважають виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей A.	0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.
Завдання на встановлення відповідності («логічні пари») (№ 24–26*, 54–56). Завдання має основу та два стовпчики інформації, позначені цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважають виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від A до D) у таблиці бланка відповідей A.	0, 1, 2, 3 або 4 бали: 1 бал – за кожен правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів – за будь-яку «логічну пару», якщо зроблено більше однієї позначки в рядку та/або колонці; 0 балів – за завдання, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари») або відповіді на завдання не надано.

Типи завдань сертифікаційної роботи та схеми нарахування балів за виконання завдань (продовження)

Завдання на встановлення правильної послідовності (№ 27*, 28* і 57, 58). Завдання має основу та перелік подій (явищ, фактів, процесів тощо), позначених буквами, які потрібно розташувати в правильній послідовності, де перша подія має відповідати цифрі 1, друга – цифрі 2, третя – цифрі 3, четверта – цифрі 4. Завдання вважають виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Г) у таблиці бланка відповідей А.

0, 1, 2 або 3 бали:

3 бали, якщо правильно вказано послідовність усіх подій; **2 бали**, якщо правильно вказано першу й останню події; **1 бал**, якщо правильно вказано або першу, або останню подію; **0 балів** – за будь-яку правильно вказану подію, якщо зроблено більше однієї позначки в рядку та/або колонці; **0 балів** – за завдання, якщо неправильно вказано першу й останню події, або відповіді на завдання не надано.

Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (№ 29*, 30* і 59, 60). Завдання має основу та сім варіантів відповіді, позначених цифрами, серед яких лише три правильні. Завдання вважають виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання вибрав і записав три відповіді (цифри) у бланку відповідей А.

0, 1, 2 або 3 бали:

1 бал – за кожен правильно вказаний варіант відповіді (цифру) із трьох можливих; **0 балів**, якщо не вказано жодного правильного варіанта відповіді (цифри), або один варіант відповіді (цифра) вказано тричі, або відповіді на завдання не надано.

Порядок написання цифр значення не має.

Аналіз змісту завдань

ЗНО-2019

Складність тестового завдання

Складність тестового завдання (*P-value*) – показник успішності виконання цього завдання учасниками тестування. Визначають як відношення (у відсотках) кількості балів, набраних усіма учасниками за виконання цього завдання, до максимальної кількості балів, яку вони могли б отримати за його виконання. У таблиці наведено інтервали значень складності та характеристику тестового завдання.

Інтервал значення P-value	Характеристика завдання
> 80 %	дуже легке
60 – 79 %	легке
40 – 59 %	оптимальне
21 – 39 %	складне
≤ 20 %	дуже складне

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): легкі завдання

25. Доберіть визначення до кожного з понять.

1 «мобілізація»	А вивезення населення, а також матеріальних цінностей з місцевості, що перебуває під загрозою нападу або загарбання ворогом, стихійного лиха
2 «депортація»	Б призов військовозобов'язаних на службу в діючу армію у зв'язку із запровадженням воєнного стану
3 «евакуація»	В вимушене або добровільне переселення частини населення з батьківщини до іншої країни на певний час або на постійне проживання
4 «еміграція»	Г примусове безоплатне або оплачуване відчуження майна органами державної влади
	Д примусове, насильницьке переселення людей за межі місць їхнього постійного проживання

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3	4			
БДАВ	7,4	8,1	12,9	9,0	62,6	77,8	49,1	0,4

Харківська область – 82,0%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): легкі завдання

39. Поняття «старшина» доречно використовувати стосовно

- А членів магістрату міста.
- Б верхівки козацтва.
- В православної шляхти.
- Г греко-католицького духовенства.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	9,0	70,1	9,6	5,7	5,6	70,1	53,3	0,4

Харківська область – 71,8%

Стародавня та середньовічна історія України: легкі завдання

59. Які союзи слов'янських племен проживали на території сучасної України?

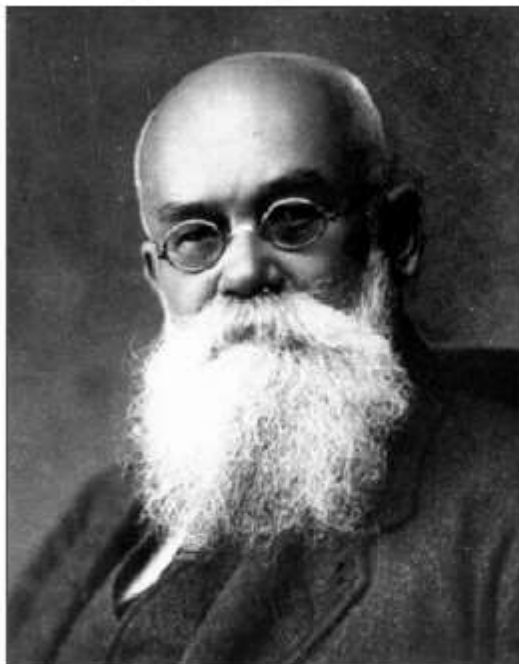
- 1 радимичі
- 2 сіверяни
- 3 в'ятичі
- 4 поляни
- 5 кривичі
- 6 дреговичі
- 7 деревляни

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
247	10,5	14,6	33,1	41,8	68,7	48,7	0,5

Харківська область – 71,4%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): легкі завдання

52. На фото зображено діяча, який наприкінці XIX ст. очолив

- А Наукове товариство ім. Т. Шевченка.
- Б спортивно-пожежне товариство «Січ».
- В першу українську страхову компанію «Дністер».
- Г товариство «Сокіл-Батько».

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	64,7	6,3	10,7	12,4	5,9	64,7	57,5	0,4

Харківська область – 63,6%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): легкі завдання

10. Комплекс заходів, уживаних компартійно-радянським керівництвом у 1920-х – 1930-х роках, що мали на меті розбудову й модернізацію промисловості, увійшов в історію під назвою

- А «інкорпорація».
- Б «колективізація».
- В «коренізація».
- Г «індустріалізація».

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	5,2	23,1	8,5	63,0	0,2	63,0	46,3	0,3

Харківська область – 67,6%

Легкі завдання: розділи програми

Розділ програми	Кількість завдань (без кластерних)
Від найдавніших часів до першої половини XVI ст.	1
Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.	1
Кінець XVIII ст. – XIX ст.	1
1900 – 1939 рр.	1
1939 р. – початок XXI ст.	1

Легкі завдання: форми

Форма	Кількість завдань (без кластерних)
З вибором однієї правильної відповіді	3
На встановлення відповідності	1
На встановлення правильної послідовності	—
З вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді	1

Новітня історія України (1900–1939 рр.): оптимальні завдання

3. Які українські землі під час Першої світової війни в 1914 р. було окуповано російськими військами?
- А Західне Поділля, Східну Волинь
  - Б Холмщину, Західну Волинь
  - В Східну Галичину, Північну Буковину
  - Г Закарпаття, Мармарощину

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	21,7	14,0	59,5	4,6	0,2	59,5	18,0	0,1

Харківська область – 63,0%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): оптимальні завдання

30. Які судження щодо зображеного плаката є правильними?

- 1 Плакат має сатиричний характер.
- 2 Плакат акцентує увагу на вадах системи оплати праці та заохочення працівників культури.
- 3 Плакат пропагує здобутки та переваги радянського способу життя.
- 4 Плакат створено в роки «перебудови».
- 5 На плакаті художніми засобами відображено дефіцит товарів широкого вжитку.
- 6 Плакат присвячено здобуткам у мистецькому житті.
- 7 Плакат стимулює почуття патріотизму, гордості за країну.

*«Талон на мило», «Талон на м'ясо»,
«Талон на чай», «Талон на цукор»
«...І навіть у царині балету ми
попереду планети всієї»*

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
145	7,2	31,8	44,1	16,9	56,9	30,8	0,4

Харківська область – 59,7%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): оптимальні завдання

28. Установіть послідовність подій, зафіксованих на фото.

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
ГБАВ	19,0	33,6	7,8	39,5	56,0	48,0	0,4

Харківська область – 51,7%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): оптимальні завдання

14. Що зумовило появу плакатів-закликів, зображених на фото?

Товариші колгоспники й колгоспниці! Переселяйтеся в багату й родючу КРИМСЬКУ ОБЛАСТЬ. У 1951 році проходить переселення колгоспників у колгоспи Кримської області.

- А реалізація «надпрограми» М. Хрущова з розширення посівів кукурудзи
- Б господарський занепад регіону внаслідок депортацій народів Криму
- В початок постачання дніпровської води Північно-Кримським каналом
- Г повне знелюднення території півострова в результаті голоду 1946–1947 рр.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	21,0	55,1	7,4	16,2	0,2	55,1	42,3	0,3

Харківська область – 58,0%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): оптимальні завдання

15. У 1957 р. Центральне розвідувальне управління США підготувало доповідь з характеристикою регіонів України за ступенем сприяння американським силам спеціальних операцій на випадок можливої війни з СРСР.

Якому з регіонів надано таку характеристику: *«У цьому регіоні спеціальні сили можуть отримати значну підтримку місцевого населення включно з його активною участю в діях проти радянського режиму...»?*

- А Центральної України
- Б Південній Україні
- В Західній Україні
- Г Східній Україні

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	21,2	12,6	54,9	11,0	0,3	54,9	42,4	0,3

Харківська область – 55,9%

Стародавня та середньовічна історія України: оптимальні завдання

54. З'ясуйте, який уривок з історичного джерела відображає суть кожного з понять.

- 1 «полюддя»
- 2 «язичництво»
- 3 «шлюбна дипломатія»
- 4 «племінний союз»

- А «Поляни, що жили осібно, ...були роду слов'янського і називалися полянами, а деревляни теж [пішли] від слов'ян і називалися деревлянами. Радимичі ж і в'ятичі [походять] од ляхів...»
- Б «У ці ж часи видав Ярослав сестру свою [Добронігу-Марію] за Казимира [князя лядського]. І дав Казимир за неї людей вісімсот, яких полонив був Болеслав...»
- В «...І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного... і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла, і Макош. І приносили їм люди жертви. Називали їх богами...»
- Г «...Якщо хто візьме чужого коня, чи зброю, чи одяг, а знайдеться у своєму миру [общині], то взяти хазяїнові своє, а три гривні – за образу...»
- Д «І приспіла осінь, і став він замишляти [похід] на деревлян, прагнувши добути більшу данину...»

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3	4			
ДВБА	19,1	15,7	18,1	23,4	23,7	54,2	69,9	0,7

Харківська область – 58,1%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): оптимальні завдання

12. Про дії якої влади йдеться в уривку з історичного джерела:

«Підготовча робота до евакуації та сама евакуація в'язниць розпочалася з 22 червня цього року. У чотирьох в'язницях утримувалося 5424 в'язні. У перший же день уторгнення німців у СРСР у в'язницях було виконано вироки щодо 108 в'язнів...»?

- А угорської
- Б польської
- В нацистської
- Г радянської

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	5,1	9,0	31,9	53,9	0,2	53,9	36,6	0,3

Харківська область – 58,2%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): оптимальні завдання

23. Зображення українських поетів у стрит-арт інтерпретації на будівлях Києва з'явилися з метою

- А вшанування незламності, мужності та героїзму захисників Донецького аеропорту.
- Б підтримання сили духу протестувальників на барикадах часів Революції Гідності.
- В пробудження в суспільстві почуття патріотизму в умовах російської агресії.
- Г опротестування впровадження офіційної двомовності в деяких областях країни.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	13,6	53,7	28,9	3,4	0,4	53,7	29,7	0,2

Харківська область – 50,1%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): оптимальні завдання

47. Східна Галичина, Північна Буковина, Закарпаття на початку XIX ст. були в складі

- А Російської імперії.
- Б Німецької імперії.
- В Османської імперії.
- Г Австрійської імперії.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	22,7	5,1	15,5	51,0	5,7	51,0	70,2	0,5

Харківська область – 55,5%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): оптимальні завдання

43. На який регіон України в 1783 р. було поширено кріпосне право?

- А Лівобережжя
- Б Галичину
- В Поділля
- Г Волинь

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	48,4	21,4	13,8	10,7	5,8	48,4	44,3	0,3

Харківська область – 48,5%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): оптимальні завдання

2. У якому році відбулася подія, що зумовила появу в польській газеті «Kurjer Stanisławowski» цитованої статті: «На згаданому вічі справедливо було порушено питання, що жінкам належить право голосу на рівні з чоловіками, які цього року його здобули... і за це право ми маємо боротися...»?

- А 1900 р.
- Б 1907 р.
- В 1908 р.
- Г 1911 р.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	9,1	48,2	26,5	15,9	0,2	48,2	28,0	0,2

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): оптимальні завдання

18. Однією з характерних рис соціально-економічного розвитку УРСР на початку 1980-х рр. було
- А скорочення соціальних видатків.
  - Б впровадження фермерських господарств на селі.
  - В зростання дефіциту товарів широкого вжитку.
  - Г згортання ринкових механізмів управління економікою.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	11,3	26,9	47,9	13,6	0,3	47,9	41,0	0,3

Харківська область – 52,6%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): оптимальні завдання

60. Проаналізуйте зображену картосхему.

Картосхема дає змогу

- 1 визначити шлях наступу козацького війська в 1648 р.
- 2 відслідкувати напрямок походу козаків у 1651 р.
- 3 окреслити територію Української козацької держави за Зборівським миром.
- 4 простежити напрямки молдавського походу Б. Хмельницького в 1650 р.
- 5 показати місце битви, у якій козацьке військо зазнало поразки.
- 6 зазначити місце укладення договору, за яким територію Гетьманщини було обмежено Київським воєводством.
- 7 указати місце підписання перемир'я між Московською державою та Річчю Посполитою в 1656 р.

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
256	14,3	44,1	34,5	7,1	44,8	30,1	0,5

Харківська область – 46,2%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): оптимальні завдання

29. Що було характерним для процесу колективізації в УСРР?

- 1 масовий добровільний вступ селян до колгоспів
- 2 проведення кампанії з розкуркулювання заможного селянства
- 3 ліквідація системи державної хлібозаготівлі
- 4 розширення мережі машинно-тракторних станцій
- 5 державне стимулювання приватних присадибних господарств
- 6 запровадження внутрішніх паспортів для населення міст і новобудов
- 7 майнове розшарування колгоспного селянства

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
246	16,2	42,5	33,1	8,2	44,5	28,5	0,4

Харківська область – 47,0%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): оптимальні завдання

55. Поєднайте ім'я історичної особи з посадою, яку вона обіймала.

1	І. Мазепа	А	гетьман Війська Запорозького
2	С. Палій	Б	полковник Фастівського козацького полку
3	К. Гордієнко	В	президент Малоросійської колегії
4	Ф. Прокопович	Г	ректор Києво-Могилянської академії
		Д	кошовий отаман Війська Запорозького Низового

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3	4			
АБДГ	17,6	31,2	30,0	10,9	10,3	41,3	43,0	0,6

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): оптимальні завдання

16. Яка група осіб, репресованих сталінським режимом, не підлягала реабілітації в роки «відлиги»?

А в'язні, засуджені за статтею Кримінального кодексу «шкідництво»

Б колишні в'язні німецьких концтаборів часів Другої світової війни

В в'язні, засуджені за звинуваченням в «українському буржуазному націоналізмі»

Г партійні функціонери – жертви політичних репресій 1937–1938 рр.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	16,0	22,7	41,1	20,0	0,3	41,1	17,7	0,1

Харківська область – 41,9%

Оптимальні завдання: розділи програми

Розділ програми	Кількість завдань (без кластерних)
Від найдавніших часів до першої половини XVI ст.	1
Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.	4
Кінець XVIII ст. – XIX ст.	–
1900 – 1939 рр.	3
1939 р. – початок XXI ст.	8

Оптимальні завдання: форми

Форма	Кількість завдань (без кластерних)
З вибором однієї правильної відповіді	10
На встановлення відповідності	2
На встановлення правильної послідовності	1
З вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді	3

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

17. «Космічну еру» в історії людства започатковано

- А першим польотом людини в космос.
- Б висадкою першої людини на Місяці за програмою «Аполлон».
- В запуском людиною першого штучного супутника Землі.
- Г успішним випробуванням людиною першої балістичної ракети.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	39,5	12,5	39,0	8,7	0,2	39,0	34,4	0,3

Харківська область – 42,3%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): складні завдання

56. Доберіть характеристику до кожного з видань.

1 «Енеїда»	А перший український суспільно-політичний і літературно-мистецький журнал, що видавала українська громада в 1861–1862 рр. у Петербурзі
2 «Історія русів»	Б український громадсько-політичний і науково-літературний збірник, що видавав у Женеві Михайло Драгоманов у період 1878–1879 рр. та в 1882 р.
3 «Основа»	В одна з визначних пам'яток української історичної та суспільно-політичної думки другої половини XVIII – початку XIX ст., у якій обстоювано ідею автономного державного розвитку України
4 «Громада»	Г перший твір у новій українській літературі, надрукований у Санкт-Петербурзі 1798 р.
	Д щомісячний історико-етнографічний та літературний часопис, що видавали в Києві російською й українською мовами протягом 1882–1906 рр.

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3	4			
ГВАБ	22,5	31,3	23,8	12,4	10,0	39,0	48,1	0,6

Харківська область – 42,7%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): складні завдання

9. Розгляньте репродукцію триптиха Ф. Кричевського та виконайте завдання.

Автор художніми засобами відобразив трагізм подій

- А Першої світової війни (1914–1918 рр.).
- Б масового голоду (1921–1923 рр.).
- В акції «пацифікації» (1930 р.).
- Г насильницької колективізації (1929–1937 рр.).

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	38,8	25,2	16,5	19,3	0,3	38,8	23,4	0,2

Харківська область – 38,6%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

19. Розгляньте фото палітурок видань і виконайте завдання.

Ці візуальні джерела доречно використати для створення презентації

- А «Дисидентський рух в Україні».
- Б «Українські письменники-шістдесятники».
- В «Ідеологізація культурного життя в Україні».
- Г «Засоби масової інформації Радянської України».

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	38,0	20,1	14,6	27,1	0,3	38,0	35,8	0,3

Харківська область – 41,6%

Стародавня та середньовічна історія України: складні завдання

34. Хто переміг у битві, описаній в уривку з історичного джерела: «Мстислав Мстиславович... повелів Данилові попереду перейти з полками річку Калку й іншим полкам [п'яти] за ним, а сам після нього перейшов... Мстислав же [Романович] і другий Мстислав [Святославович] сиділи в стані, не знаючи [цього], тому що Мстислав [Мстиславович] їм обом [нічого] не сказав – через заздрість, бо велика незгода була між ними...»?

- А хозари
- Б половці
- В монголи
- Г печеніги

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	7,4	32,4	37,5	17,1	5,7	37,5	23,2	0,2

Харківська область – 36,1%

Стародавня та середньовічна історія України: складні завдання

32. Походи на Константинополь у 907 р. та 911 р. здійснив київський князь
- А Олег.
  - Б Ігор.
  - В Святослав.
  - Г Ярослав Мудрий.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	36,8	27,1	17,0	13,4	5,6	36,8	55,9	0,4

Харківська область – 42,2%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): складні завдання

48. Василь Каразін та Михайло Максимович були причетні до
- А проведення Собору руських учених у Львові.
  - Б становлення українського професійного театру в Галичині.
  - В започаткування українськомовної преси в Наддніпрянській Україні.
  - Г відкриття університетів на українських землях у складі Російської імперії.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	14,2	18,7	24,6	36,7	5,8	36,7	44,8	0,4

Харківська область – 75,0%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): складні завдання

24. З'ясуйте, до якої події причетний кожен з указаних діячів.

1	М. Міхновський	А	ініціювання створення Товариства українських поступовців
2	Є. Чикаленко		
3	В. Винниченко	Б	створення програми Української революційної партії
4	І. Шраг	В	заснування української парламентської громади в I Державній Думі Росії
		Г	утворення Директорії Української Народної Республіки
		Д	формування легіону Українських січових стрільців

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3	4			
БАГВ	28,0	33,8	22,2	7,8	8,3	33,6	32,0	0,4

Харківська область – 33,9%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): складні завдання

37. Хто із зображених осіб сприяв становленню книгодрукування на українських землях у XVI ст.?

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	30,9	33,6	17,6	12,1	5,8	33,6	43,5	0,4

Харківська область – 34,5%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

13. Оточення та розгром угруповання німецьких військ, створення передумов для остаточного визволення Правобережної України стали наслідком проведення
- А битви за Дніпро.
  - Б Корсунь-Шевченківської операції.
  - В Львівсько-Сандомирської операції.
  - Г Карпатсько-Ужгородської операції.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	49,9	32,3	7,2	10,3	0,2	32,3	28,5	0,2

Харківська область – 37,8%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): складні завдання

36. Подія, описана в уривку з історичного джерела «*Магнати та шляхта змусили юну королеву в державних інтересах Польщі відмовитися від нареченого з австрійського дому й вийти заміж за литовського князя Ягайла...*», свідчить про реалізацію однієї з умов

- А Кревської унії.
- Б Люблінської унії.
- В Берестейської унії.
- Г Городельської унії.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	31,2	40,2	17,7	5,1	5,8	31,2	51,0	0,5

Харківська область – 34,9%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): складні завдання

38. Що стало наслідком події, описаної в уривку з історичного джерела: «Року 1620 місяця березня 22 дня прибув з Москви до Києва святійший патріарх Феофан...»?

- А поділ Київської митрополії на дві частини з центрами в Києві та Москві
- Б висвячення митрополитом Київським Йова Борецького
- В прийняття «Статей заспокоєння руського народу»
- Г затвердження статуту Львівського Успенського братства

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	40,3	29,4	12,9	11,6	5,8	29,4	32,2	0,3

Харківська область – 29,3%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

26. Увідповідніть подію з роком, коли вона відбулася.

1	проведення операції «Вісла»	А	1944 р.
2	уключення Закарпаття до складу УРСР	Б	1945 р.
3	депортація кримських татар та інших народів Криму	В	1946 р.
4	ліквідація Української греко-католицької церкви	Г	1947 р.
		Д	1948 р.

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3	4			
ГБАВ	37,4	31,9	17,0	5,2	8,5	28,9	35,0	0,5

Харківська область – 31,4%

Стародавня та середньовічна історія України: складні завдання

57. Установіть послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича, описаних в уривках з історичних джерел.

- А** «Данило тим часом поїхав на [Ростислава Мстиславича], і схопив його, і зоставив у нім [Києві, тисяцького] Дмитра. І оддав він Київ у руки Дмитрові, [щоб] удержати [город] проти іноплемянних народів, безбожних татар...»
- Б** «...Данило сказав: “Не гожим є держати отчину нашу крижевникам-тампліерам [рицарям-хрестоносцям]”. І пішли вони на них з великою силою, узяли город [Дорогичин] місяця березня, і старійшину [магістра] їхнього Брауна схопили, і воїнів захопили, і вернулись обидва у Володимир...»
- В** «Тим часом [хан] Могучий прислав до Данила й Василька посла свого зі словами: “Дай Галич!”. І [Данило] був у печалі великій, тому що не укріпив він був землі своєї городами. І, порадившись з братом своїм, поїхав він до Батия, кажучи: “Не дам півотчини своєї, а їду до Батия сам...”»
- Г** «У той же час прислав Папа послів достойних, що принесли Данилові вінець, і скіпетр, і корону, які означають королівський сан, кажучи: “Сину! Прийми од нас вінець королівства... Ти матимеш поміч од Папи”...»

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
БАВГ	47,5	34,3	7,7	10,6	27,1	21,7	0,3

Харківська область – 24,5%

Стародавня та середньовічна історія України: складні завдання

33. Яке удільне князівство у XII–XIII ст. політично цілком залежало від Києва?

- А Галицьке
- Б Новгород-Сіверське
- В Чернігівське
- Г Переяславське

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	27,5	17,8	22,1	26,8	5,6	26,8	25,0	0,2

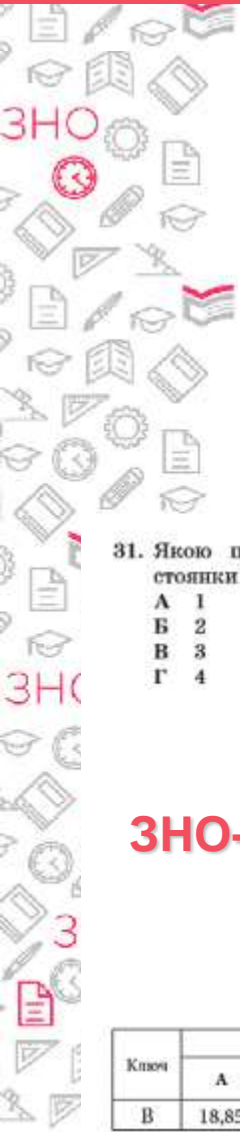
Харківська область – 29,8%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): складні завдання

58. Установіть послідовність подій на українських землях наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.
- А** об'єднання під владою гетьмана І. Мазепи Лівобережної та Правобережної України
  - Б** ухвалення польським сеймом рішення про ліквідацію козацьких полків на Правобережній Україні
  - В** укладення таємного договору між шведським королем Карлом XII і гетьманом І. Мазепою
  - Г** зруйнування за наказом московського царя Петра I гетьманської столиці Батурина

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
БАВГ	49,5	33,6	5,3	11,6	26,3	22,4	0,2

Стародавня та середньовічна історія України: складні завдання

31. На картосхемі позначено місця стоянок первісних людей доби палеоліту.

Якою цифрою на картосхемі позначено стоянку, де археологи знайшли пам'ятку, зображену на фото?

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	19,4	26,0	26,2	22,8	5,6	26,2	25,1	0,3

31. Якою цифрою на картосхемі позначено місцезнаходження Мізинської стоянки – археологічної пам'ятки доби палеоліту?

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

ЗНО-2016

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	18,85	26,66	35,06	16,92	2,51	35,06	25,81	0,22

Харківська область – 27,2%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): складні завдання

27. Установіть послідовність фактів біографії діяча, зображеного на фото.

- А Пише листи керівникам Третього рейху із засудженням винищення євреїв й окупаційної політики на Сході.
- Б У зв'язку з проведенням акції «пацифікації» протестує проти розправи польських військ над українським населенням Галичини.
- В Виступає з рішучим протестом проти антицерковної політики радянської влади на Західній Україні.
- Г Обраний членом Національної Ради Західноукраїнської Народної Республіки.

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
ГБВА	48,1	36,7	6,1	9,1	25,4	23,1	0,3

Харківська область – 27,5%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): складні завдання

41. Угоду, уривок з якої наведено «...гетьман Військ Руських до кінця свого життя буде Гетьманом Військ Руських і першим сенатором у Київському, Брацлавському та Чернігівському воєводствах. А після його смерті має бути вільний вибір гетьмана, тобто стани Київського, Брацлавського, Чернігівського воєводств оберуть чотирьох кандидатів, одному з-поміж яких його королівська милість надасть гетьманство...», було схвалено на козацькій раді за гетьманування

- А І. Виговського.
- Б Ю. Хмельницького.
- В П. Тетері.
- Г П. Дорошенка.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	25,1	30,9	9,2	28,9	5,8	25,1	31,7	0,3

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): складні завдання

40. Яким роком датовано лист, уривок з якого наведено:

«Вельможний і милостивий молдавський господарю... Ті добрі відносини, що між нами були, і тепер трохи зіпсовано, треба ще більше зміцнити... Що наш син загинув., то цього не можна повернути... Як і раніше, віритимемо один одному... Богдан Хмельницький, гетьман Війська Запорозького...»?

- А 1648 р.
- Б 1650 р.
- В 1651 р.
- Г 1653 р.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	24,0	16,6	31,1	22,6	5,8	22,6	26,1	0,3

Харківська область – 23,4%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): складні завдання

51. Подолати лихварство в Східній Галичині та Буковині в другій половині XIX ст. вдалося завдяки

- А відмові від політики « нової ери ».
- Б розгортанню кредитної кооперації.
- В еміграції селян у США та Канаду.
- Г монополізації промисловості.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	17,5	21,5	18,8	36,3	5,9	21,5	22,1	0,3

Харківська область – 18,9%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): складні завдання

11. «Підкарпатська Русь» – офіційна назва в 1920-х – 1930-х рр. українських земель у складі
- А Польщі.
  - Б Румунії.
  - В Угорщини.
  - Г Чехословаччини.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	28,5	20,6	30,6	20,0	0,2	20,0	25,7	0,3

Харківська область – 23,1%

Складні завдання: розділи програми

Розділ програми	Кількість завдань (без кластерних)
Від найдавніших часів до першої половини XVI ст.	6
Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.	5
Кінець XVIII ст. – XIX ст.	3
1900 – 1939 рр.	4
1939 р. – початок XXI ст.	4

Складні завдання: форми

Форма	Кількість завдань (без кластерних)
З вибором однієї правильної відповіді	16
На встановлення відповідності	3
На встановлення правильної послідовності	3
З вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді	—

Новітня історія України (1900–1939 рр.): дуже складні завдання

1. Економічна криза, що охопила Наддніпрянську Україну в 1900–1903 рр., спричинила
- А націоналізацію важкої промисловості.
  - Б концентрацію промислового виробництва.
  - В втрату економічної першості регіону в Російській імперії.
  - Г занепад добувної та металургійної галузей промисловості.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	17,2	19,9	27,7	34,9	0,3	19,9	8,5	0,1

Харківська область – 19,6%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): дуже складні завдання

53. У 1875 році було відкрито університет

- А в Одесі.
- Б у Києві.
- В у Харкові.
- Г у Чернівцях.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	15,9	22,4	36,1	19,6	6,0	19,6	34,4	0,4

Харківська область – 22,1%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): дуже складні завдання

50. Представників громадівського руху в Наддніпрянській Україні називали
- А радикалами.
  - Б народовцями.
  - В українофілами.
  - Г москвофілами.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	27,1	39,0	18,9	9,1	5,8	18,9	8,5	0,1

Харківська область – 18,5%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): дуже складні завдання

4. «Самостійники» були ініціаторами

А виступу «полуботківців».

В гетьманського перевороту.

Б створення Української Центральної Ради.

Г скликання Всеукраїнського національного конгресу.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	18,2	22,0	36,6	23,0	0,3	18,2	13,3	0,2

Харківська область – 16,4%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): дуже складні завдання

49. Скасування кріпосного права на українських землях у складі Російської імперії сприяло

- А** появи селянських хуторів і відрубів.
- Б** ліквідації поміщицького землеволодіння.
- В** утвердженню натурального господарства на селі.
- Г** поглибленню соціального розшарування селянства.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	21,0	40,3	15,5	17,3	5,9	17,3	10,7	0,1

Харківська область – 18,7%

Стародавня та середньовічна історія України: дуже складні завдання

35. Галицьку митрополію православної церкви утворено за ініціативи галицько-волинського князя
- А Юрія І Львовича.
  - Б Лева Даниловича.
  - В Данила Романовича.
  - Г Романа Мстиславовича.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	17,1	16,4	36,9	23,9	5,7	17,1	17,6	0,3

Харківська область – 16,2%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): дуже складні завдання

8. Якою цифрою на картосхемі позначено територію, що мала статус автономії в складі Української СРР?

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	16,3	10,3	14,4	58,8	0,2	16,3	9,1	0,1

Харківська область – 15,6%

Дуже складні завдання: розділи програми

Розділ програми	Кількість завдань
Від найдавніших часів до першої половини XVI ст.	1
Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.	–
Кінець XVIII ст. – XIX ст.	3
1900 – 1939 рр.	3
1939 р. – початок XXI ст.	–

Дуже складні завдання: форми

Форма	Кількість завдань
З вибором однієї правильної відповіді	7
На встановлення відповідності	—
На встановлення правильної послідовності	—
З вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді	—

Новітня історія України (1900–1939 рр.): 2 оптимальних + складне завдання

Прочитайте фрагмент історичного документа та виконайте завдання 5–7.

«Під сильним напором польських сил, за браком амуніції та інших матеріалів Галицька армія буде змушена перейти річку Збруч та шукати опору [підтримку] на широких ланах Великої України. Із цих причин командування Галицької армії звертається з проханням до головного Отамана – призначити район виключно для Галицької армії, – де армія змогла б відпочити та впорядкуватися...»

Новітня історія України (1900–1939 рр.): оптимальні завдання

5. Згаданий у документі наступ польських військ зумовив
- А** скасування Акту Злуки між УНР та ЗУНР.
  - Б** успішне для Польщі завершення радянсько-польської війни.
  - В** визнання делегації ЗУНР учасником Паризької мирної конференції.
  - Г** реалізацію дозволу Антанти на тимчасову окупацію Східної Галичини Польщею.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	18,9	25,5	9,8	45,5	0,3	45,5	25,4	0,2

Харківська область – 47,8%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): складні завдання

6. У цитованому документі відображено ситуацію боротьби за збереження державності України в

А 1917 р.

Б 1918 р.

В 1919 р.

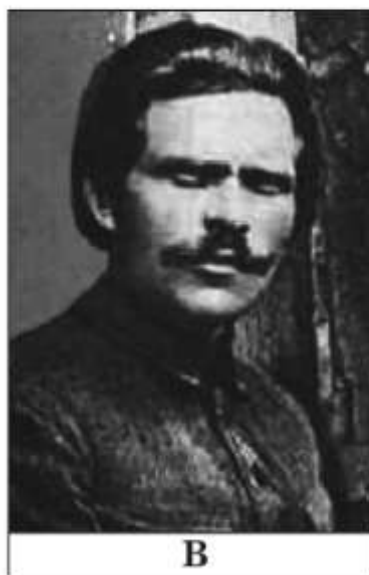
Г 1920 р.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	28,1	33,3	26,8	11,6	0,3	26,8	15,2	0,2

Харківська область – 27,2%

Новітня історія України (1900–1939 рр.): оптимальні завдання

7. До кого з діячів, зображених на фото, зверталось командування Галицької армії?

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	41,2	16,2	14,3	27,9	0,4	41,2	21,8	0,2

Харківська область – 40,6%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): 2 складні + легке завдання

Прочитайте уривок історичного документа та виконайте завдання 20–22.

«...Сам факт проведення з'їзду – серйозна поразка [компартійного] апарату. Тривалий час Україна була республікою “застою” й, нарешті, вона сказала своє вагоме слово. Було враховано помилки інших республік, і ми прийшли до з'їзду без катаклізмів... З'їзд став силою, що консолідувала людей різних поколінь, політичних поглядів, багатьох організацій».

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

20. У якому році відбулась описана подія?

- А 1988 р.
- Б 1989 р.
- В 1990 р.
- Г 1991 р.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	13,0	37,2	23,6	25,9	0,2	37,2	15,2	0,1

Харківська область – 37,0%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): легкі завдання

21. Що стало результатом описаної події?

- А відновлення діяльності Української Гельсінської групи
- Б відкриття клубу творчої молоді «Супутник»
- В створення Народного руху України за перебудову
- Г легалізація Української робітничо-селянської спілки

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	15,6	6,4	65,8	12,0	0,3	65,8	22,5	0,1

Харківська область – 64,7%

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

22. Подія, описана в джерелі,

А засвідчила факт розпаду Радянського Союзу.

Б сприяла початку люстрації корумпованої влади.

В започаткувала процес розроблення нової Конституції.

Г була складовою процесу формування багатопартійності.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	45,4	9,4	19,0	25,9	0,3	25,9	28,8	0,3

Харківська область – 28,7%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): 2 складні та дуже складне завдання

Прочитайте фрагмент історичного документа та виконайте завдання 44–46.

«Кошового вибирають безпосередньо із самих козаків. У мирний час турецький уряд видає жалування на курінь по 200 левів,.. а коли бувають у поході, тоді на кожну людину видають жалування по 6 левів на місяць.

Січ і курені є в управлінні кошового та курінних отаманів, і турецький уряд не втручається не тільки до запорожців, а й до поселень, що їм належать, у яких живуть із сім'ями запорожці... Але якщо трапиться кому відлучитися в міста та села турецькі на заробітки, то нерідко тії козаки зазнають від турків утисків...»

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): складні завдання

44. Про яку Січ ідеться в уривку документа?

- А Підпільненську
- Б Чортомлицьку
- В Задунайську
- Г Хортицьку

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	11,5	17,5	35,3	30,0	5,8	35,3	33,9	0,3

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): складні завдання

45. Що спричинило створення Січі, про яку йдеться в уривку документа?
- А ліквідація Кримського ханства
  - Б придушення гайдамацького руху
  - В остаточна ліквідація Запорозької Січі
  - Г скасування козацького устрою на Правобережжі

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	19,5	18,0	37,8	18,9	5,8	37,8	31,1	0,3

Харківська область – 38,1%

Нова історія України (кінець XVIII ст. – XIX ст.): дуже складні завдання

46. Одним з кошових отаманів Січі, згаданої в уривку документа, був
- А І. Сірко.
  - Б Й. Гладкий.
  - В К. Гордієнко.
  - Г П. Калнишевський.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	48,2	12,0	14,4	19,7	5,8	12,0	11,4	0,2

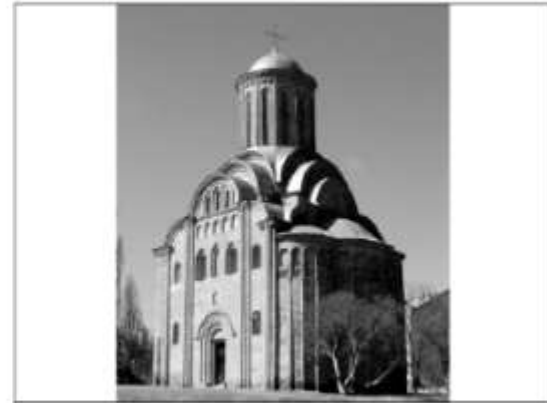
Харківська область – 12,0%

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): проблемне завдання

42. Укажіть фото, на якому зображено Георгіївську церкву Видубицького монастиря (м. Київ).

А

Б

В

Г

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
	14,2	15,2	51,8	13,0	5,8	100,0	0,0	0,0

Харківська область – 100,0%

Загальні висновки щодо результатів виконання завдань сертифікаційної роботи

Аналіз результатів виконання завдань сертифікаційної роботи зовнішнього незалежного оцінювання з історії України 2019 року показав, що *значна частина учасників тестування (понад 60 %) володіє лише фрагментарними знаннями історичних дат, термінів, понять, подій, процесів.*

У більшості тестованих *не сформовані базові вміння встановлювати послідовність і синхронність історичних подій* (завдання 6 не виконали понад 70 % тестованих, завдання 20 – понад 60 %, завдання 40 – майже 80 %, завдання 48 – понад 60 %).

Деякі труднощі виникали в багатьох учасників зовнішнього незалежного оцінювання під час *визначення історичних понять і термінів, пояснення доречності вживання їх* (завдання 4, 50). Завдання 50 не виконали понад 80 % абітурієнтів.

Установити *причиново-наслідкові зв'язки* (завдання 49) *не змогли понад 80 % тестованих.*

В учасників тестування виникли *проблеми щодо правильної локалізації історико-географічних об'єктів та історичних фактів (подій, явищ, процесів) на карті* (завдання 8 виконали 16 % тестованих).

Загальні висновки щодо результатів виконання завдань сертифікаційної роботи

Варто відзначити, що завдання на *аналіз історичних документів* різного змісту виконували випускники з високим рівнем сформованості історичних компетентностей.

Також учасники зовнішнього незалежного оцінювання показали *високий рівень сформованості вмінь групувати (класифікувати) історичну інформацію за вказаною ознакою, відносити події, ознаки подій та явища до певного історичного процесу, а також – виділяти головне* (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи подій, явищ і процесів минулого; найважливіші зміни, що відбулися в житті людства).

Із завданнями, що містять *карикатури й фото, успішно впоралися учасники тестування із середнім рівнем сформованої предметної компетентності*.

На достатньому рівні абітурієнти виконали завдання на встановлення відповідності між явищами, процесами, подіями та періодами.

Традиційно *складні завдання на встановлення послідовності* мають високу розподільну здатність, а тому дають змогу виокремити сильних учасників.

Загальні висновки щодо результатів виконання завдань сертифікаційної роботи

Аналіз результатів виконання завдань сертифікаційної роботи виявив недостатню обізнаність абітурієнтів з таких тем:

- *«Наслідки російсько-турецьких війн»;*
- *«Революція 1848–1849 років»;*
- *«Економічний розвиток Наддніпрянської України другої половини ХІХ – початку ХХ ст.»;*
- *«Громадівський рух»;*
- *«Західна Україна в 1921–1939 рр.»;*
- *«Галицько-Волинська держава».*

**Методика підготовки
до виконання окремих типів
завдань сертифікаційної роботи**

**(картосхеми, візуальні та текстові
джерела, кластерні завдання)**

Виконання завдань, які в умові містять текстові джерела

Завдання, які супроводжуються вказаними джерелами, як правило, вимагають:

Атрибуцію самого джерела (наприклад, «Прочитайте уривок з історичного джерела та укажіть його назву» тощо).

Атрибуцію події, про яку йдеться в джерелі (наприклад, «Про яку подію йдеться уривок з історичного джерела?» тощо).

Атрибуцію факту, про який йдеться в джерелі (наприклад, «Про якого діяча йдеться уривок з історичного джерела?» тощо).

Узагальнення та інтерпретації поданої інформації (наприклад, «Які наслідки мали описані події?» тощо)

Алгоритм виконання завдань на аналіз історичного джерела:

- Уважно прочитайте запитання та варіанти відповідей.
- З'ясуйте, що потрібно ідентифікувати: саме джерело, описану у ньому подію чи рік, коли вона відбулася, персонаж тощо.
- В тексті джерела знайдіть слова, висловлювання (ключові слова), які дозволять впізнати предмета ідентифікації. Проаналізуйте їх та узагальніть.
- Оберіть запропонований варіант відповіді, переконавшись що він не суперечить обраним ключовим словам.

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): легкі завдання

19. Уривок з історичного джерела *«Соціалістичне самоврядування реалізується в умовах широкої гласності шляхом участі всього колективу та його громадських організацій у виробленні найважливіших рішень і контролі за їх виконанням, виборності керівників та єдиноначальності в управлінні підприємством...»* доречно використовувати, характеризуючи суспільне життя України доби

- А «відлиги».
- Б «застою».
- В «перебудови».
- Г «незалежності».

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	14,0	10,3	60,7	14,7	0,3	60,7	39,1	0,3

Новітня історія України (1900–1939 рр.): оптимальні завдання

1. Що стало поштовхом до появи документа, уривок з якого наведено:
«Бюро української парламентської групи надіслало телеграму: “Рідна українська просвіта найміцніша підвалина української автономії. Нехай же ширяться по всій Україні просвітні товариства, стаючи джерелом освіти й свідомості для рідного народу. Вітаємо київську “Просвіту”, вітаємо нове культурне життя України”...»?
- А** революційні події в Росії (1905–1907 рр.)
Б упровадження загального виборчого права для чоловіків в Австро-Угорщині (1907 р.)
В реалізація реформи П. Столипіна (1906–1911 рр.)
Г судовий процес у «справі Бейліса» (1913 р.)

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
А	41,6	11,5	41,3	5,3	0,3	41,6	52,0	0,4

Новітня історія України (1900–1939 рр.): складні завдання

27. Установіть послідовність суспільно-політичних подій, описаних в уривках з історичних джерел.

А «...У сій хвилі представники українського народу в Галичині всіх політичних напрямів, яких об'єднує один національний ідеал, зібралися в Головну Українську Раду...»

Б «Цього дня Українська Національна Рада перейняла на себе владу в столичнім місті Львові й на цілій території Української Держави...»

В «Київ залишений був напризволяще... більшовицькі війська, тоді ще більше схожі на банди, незабаром змусили кошмаром своєї “діяльності” забути кошмар і жах дев'ятиденного бомбардування...»

Г «На цій історичній площі столичного міста Києва стоїмо... ми, український народ західноукраїнських земель..., будучи однією кров'ю... з усім народом Української Народної Республіки, хочемо й бажаємо відновити національну державну єдність нашого народу...»

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
АВБГ	41,0	42,6	7,8	8,6	28,0	24,9	0,3

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): складні завдання

58. Установіть послідовність подій, описаних в уривках з літопису Г. Граб'янки.

- А** «...вдруге перебрав собі гетьманську булаву, зібрав козаків реєстрових та запорозьких і чимдуж поспішив під Хотин на підмогу Владиславу,.. став обіч королевича в осаді...»
- Б** «...Петро Конашевич-Сагайдачний... ходив з військом запорозьким по воді на Кафу, повоював її добре, силу бранців християнських з неволі звільнив і з добичею великою з Чорного моря повернувся...»
- В** «...козаки зібралися, настановили гетьманом Павлюка й вирушили на Кумейки супроти ляхів, але під Кумейками коронний гетьман Конецпольський, до підступу вдавшись, здолав козаків...»
- Г** «...король Баторій, настановив козакам гетьмана, прислав корогву, бунчук та булаву, печатку гербову,.. віддав для пристанища місто Терехтемирів з монастирем, аби вони в ньому зимували, а за службу поклав їм по червінцеві та по кожуху...»

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
ГБАВ	53,9	33,0	3,9	9,2	22,8	25,3	0,4

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

48. Установіть відповідність між описаним явищем соціально-економічного життя та періодом історії України, для якого воно було характерним.

1 «Продовольча програма виходить із необхідності скоротити імпорту продовольства з капіталістичних країн, оскільки деякі держави прагнуть перетворити продаж зерна на засіб політичного тиску...» 2 «Основна частина підприємств місцевого значення перейшла з відання союзних міністерств у підпорядкування обласних рад депутатів. Місцеві органи влади одержали широкі права у вирішенні матеріально-фінансових питань...» 3 «Економічне протистояння, що виникло внаслідок внесення митною службою Росії усіх українських імпортерів до переліку “ризикованих”, призвело до блокади поставок товарів з України до Росії...» 4 «Понад мільйон осіб, винних у порушенні антиалкогольного законодавства, зазнали адміністративних стягнень. У Закарпатті та в Криму знищили виноградники унікальних сортів...»	А «післявоєнна відбудова» (1945 – початок 1950-х рр.) Б «відлига» (1953–1964 рр.) В «застій» (середина 1960-х – початок 1980-х рр.) Г «перебудова» (1985–1991 р.) Д «незалежність» (1991 р. – початок ХХІ ст.)

Правильна відповідь	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів					Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rir)
	0	1	2	3	4			
ВБДГ	27,08	35,02	23,22	8,35	6,33	32,96	35,38	0,46

Виконання завдань, які в умові містять візуальні джерела

Важливо пам'ятати, вони є не лише ілюстраціями до завдань. Це – самостійні джерела, які надають необхідну інформацію для виконання тестового завдання.

Своєрідним алгоритмом аналізу візуальних джерел є відповіді на такі запитання:

- ▶ Що від Вас вимагається визначити (персонаж, подія, рік події тощо)?
- ▶ Які персонажі, предмети, речі тощо пов'язані зі змістом самого тестового завдання?
- ▶ Чи містить візуальне джерело якусь текстову інформацію, що дозволяє виконати завдання?
- ▶ *Відповівши на ці запитання та узагальнивши усі максимально можливі ознаки джерела, інформацію з нього, оберіть один із запропонованих варіантів відповіді на завдання.*

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

15. Хто є автором картини, репродукцію якої зображено на фото?

- А М. Приймаченко
- Б А. Горська
- В К. Білокур
- Г Т. Яблонська

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	17,6	17,2	25,7	39,1	0,4	39,1	33,2	0,3

Нова історія України (Кінець XVIII ст. – XIX ст.): складні завдання

53. На фото зображено будівлю

- А банку «Дністер».
- Б Київського університету.
- В Полтавського земства.
- Г резиденції митрополита Буковини в Чернівцях.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	17,70	16,19	34,13	29,26	2,72	34,13	34,45	0,28

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): оптимальні завдання

42. Укажіть портрет гетьмана, який у боротьбі за єдність козацької держави визнав протекторат Османської імперії над Гетьманщиною.

А

Б

В

Г

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	6,0	33,9	44,9	13,2	2,0	44,9	24,3	0,2

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): легкі завдання

30. Які судження щодо зображеного плаката є правильними?

- 1 Плакат створено після завершення бойових дій у Європі в роки Другої світової війни.
- 2 Плакат відображає процес депортації кримських татар.
- 3 Плакат присвячено подіям «радянізації» Західної України.
- 4 Плакат створено в стилі «соціалістичного реалізму».
- 5 Плакат присвячено жертвам нацистського «нового порядку».
- 6 Плакат має викривальний, сатиричний характер.
- 7 Відображені на плакаті події пов'язані з реалізацією операції «Вісла».

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
145	2,5	18,2	47,4	31,9	69,6	34,3	0,5

Новітня історія України (1900 – 1939 рр.): легкі завдання

10. Який із зображених радянських плакатів відображає суть документа, уривок із якого процитовано:

«Це гасло [«техніка вирішує все»] допомогло нам створити найширшу технічну базу в усіх галузях діяльності... Це дуже добре. Але цього далеко і далеко недостатньо. Техніка без людей, які оволоділи технікою, мертва. Техніка на чолі з людьми, котрі оволоділи технікою, може й повинна творити чудеса. Ось чому тепер наголос має бути зроблений на працівниках, які оволоділи технікою...»?

*Будуй заводи-гіганти!
Купуй 3-ю книжку індустріалізації!*

*Даже миллионы квалифицированных рабочих кадров
для новых 310 фабрик и заводов!*

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконане завдання
	А	Б	В	Г	
Б	15,37	73,90	4,77	5,75	0,22

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

28. Розташуйте зображені карикатури за часом їх створення.

— У мене скурудла до самої шиї!
— У мене теж.

Генетика формальна, Сталестика звичайна.
— Через ці хімнатні рослини, професоре, вам не видно мічуринського саду.

Влада, бізнес

— Що ви мені пред'являєте? Ви ж закомпостували талон на цукор!..

— Що ви мені пред'являєте?
Ви ж закомпостували талон на цукор!..

Клас	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Ri)
	0	1	2	3			
БАГВ	29,9	47,5	5,2	17,3	36,6	33,4	0,4

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): легкі завдання

23. На карикатурі відображено запити сучасного українського суспільства щодо

- А розв'язання проблем забруднення навколишнього середовища.
- Б подолання кризи фінансової та банківської систем.
- В проведення масштабного очищення органів державної влади.
- Г упровадження новітніх біотехнологій у виробництво.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	4,3	15,5	71,5	8,5	0,2	71,5	41,0	0,3

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

28. Установіть послідовність виходу друком газет часів Другої світової війни, фрагменти перших шпальт яких зображено на фото.

Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів				Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	1	2	3			
ВАБГ	25,5	48,7	6,7	19,2	39,8	37,6	0,4

Виконання завдань, які в умові містять картосхеми

Алгоритмом виконання можуть бути наступні кроки:

- Визначаємо та узагальнюємо подану на карті інформацію з позиції поставленого до неї запитання.
- Встановлюємо відповідність отриманої інформації з карти із кожним запропонованим варіантом відповідей.

Стародавня та середньовічна історія України: оптимальні завдання

32. На картосхемі жирною лінією позначено кордони Київської держави за часів князювання

- А Аскольда.
- Б Олега.
- В Володимира Великого.
- Г Ярослава Мудрого.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	15,9	43,8	23,0	15,5	1,9	43,8	56,1	0,4

Нова історія України (Друга половина XVI ст. – друга половина XVIII ст.): дуже складні завдання

44. Якою цифрою на картосхемі позначено території, що ввійшли до складу Російської імперії в результаті російсько-турецької війни 1787–1791 рр.?

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Б	16,9	15,3	19,4	46,5	2,0	15,3	2,8	0,1

Стародавня та середньовічна історія України: оптимальні завдання

34. На картосхемі відображено основні напрямки завойовницьких походів

- А хозарів.
- Б половців.
- В печенігів.
- Г монголів.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	6,5	23,5	20,0	48,2	1,9	48,2	40,7	0,3

Новітня історія України (1900–1939 рр.): складні завдання

9. На картосхемі штрихуванням позначено територію

- А формування радянських повстанських загонів улітку 1918 р.
- Б контрольовану Добровольчою армією генерала А. Денікіна в жовтні 1919 р.
- В створення численних парафій Української автокефальної православної церкви в 1921–1930 рр.
- Г уражену масовим голодом 1921–1923 рр.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
Г	19,65	33,78	11,48	34,76	0,33	34,76	29,47	0,25

Новітня історія України (1939 р. – початок ХХІ ст.): складні завдання

ЗНО-2017

13. На карті жирною пунктирною лінією позначено

- А територію провінції «Трансїстрія» – зони румунської окупації в 1941 р.
- Б зону зосередження головних сил радянських партизанів у 1942–1943 рр.
- В райони базування загонів Української повстанської армії в 1943–1944 рр.
- Г межі дистрикту «Галичина» в складі Генерального губернаторства в 1944 р.

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	8,7	17,8	37,1	36,1	0,3	37,1	20,6	0,2

ЗНО-2016

14. Якою цифрою на картосхемі позначено рейхскомісаріат «Україна» – адміністративно-територіальну одиницю німецького окупаційного цивільного управління в роки Другої світової війни?

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г				
В	21,29	10,05	56,84	11,53	0,29	56,84	40,65	0,31

Дані про результати ЗНО-2019

- ❑ Регіональні дані – testportal.gov.ua/reg
- ❑ Деперсоніфіковані дані – результати основної сесії усіх учасників тестування (результати за кожним предметом, місце тестування, заклад освіти, який закінчували, його підпорядкування) – zno.testportal.com.ua/stat/2019
- ❑ Офіційний звіт – testportal.gov.ua/ofzvit
- ❑ Успішність проходження ЗНО по навчальних закладах – zno.testportal.com.ua/schools/login

Корисні посилання

- ❑ testportal.gov.ua – сайт Українського центру оцінювання якості освіти: програми ЗНО, характеристика сертифікаційних робіт, тестові зошити ЗНО 2016-2019, звіти ЗНО
- ❑ <https://drive.google.com/file/d/1MNMidyjeLfFWoW-HJs1fLV402RB3yLZ/view>, <http://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv>, <https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/683> – сайт інституту модернізації змісту освіти: перелік рекомендованих підручників, електронні підручники
- ❑ zno.osvita.ua – сайт Освіта.UA: підготовка до ЗНО онлайн (за завданнями попередніх років)
- ❑ prometheus.org.ua/zno – Prometheus: безкоштовні курси підготовки до ЗНО з української мови і літератури, математики, історії України

Телефон науково-методичного відділу:
(057) 705-39-10

Електронна пошта для запитань:
nauka@zno-kharkiv.org.ua

Сайт:
zno-kharkiv.org.ua

Адреса:
майдан Свободи, 6, офіс 463, м. Харків, 61022